

A KÖTŐMÓD (SUBJUNCTIVE)

A magyarban ilyen nincs. Az angolban sem túl gyakori. Az angolban a kötőmódnak három fő fajtája van. Két jelen idejű és egy múlt idejű. Ezek közül csak a leggyakoribbat nézzük meg.

Ez a legelterjedtebb (azért ez sem túl gyakori). Jellemzője, hogy az igét szótári alakjában, mindenféle ragozás nélkül használjuk a *that* után. Az amerikai angolban gyakoribb, mint a brit angolban. A kötőmód csak bizonyos igék, melléknevek és főnevek után használható. Először lássunk néhány példát.

Tom insisted that Jack write the letter today. = *Tom ragaszkodott hozzá, hogy Jack ma írja meg a levelet.*

The committee recommended that Lajoska be elected president. = *A bizottság azt javasolta, hogy válasszák meg Lajoskát elnöknek.*

Jenny requests that the director send her a letter. = *Jenny azt kéri, hogy az igazgató küldjön neki egy levelet.*

The representative proposes that the chairman reconsider his decision. ≈ *A képviselő azt javasolja, hogy az elnök döntsön újra.*

Amint láthattuk, az ige tényleg ragozás nélkül, szótári alakjában szerepelt a mondatokban (sem egyes szám harmadik személyben, sem múlt időben nem ragoztuk). Ezenkívül a kötőmódot a magyarban felszólító móddal fordítottuk (*írja, válasszák, küldjön, döntsön*).

Ha a kötőmódban tagadásra van szükségünk, akkor közvetlenül az ige elé tesszük a *not* tagadószt.

We requested that he not write the letter. = *Azt kértük, hogy ne írja meg a levelet.*

I suggested that they not be at the meeting. = *Azt javasoltam, hogy ne legyenek ott a gyűlésen.*

Most lássunk néhány gyakoribb igét, ami után használhatunk kötőmódot:

suggest, propose, recommend, consider, decide, insist, advise, order, prefer, request...

Ha megfigyelted, ezek az igék kívánságot, kérést, követelést fejeznek ki (persze nem minden ilyen jelentésű ige után jöhet kötőmód, például a *want* ige után sem).

Nemcsak igék után következhet persze kötőmód, hanem hasonló jelentést kifejező melléknevek és főnevek után is.

Melléknevek: *advisable, appropriate, desirable, fitting, important, imperative* stb

Főnevek: *decision, demand, decree, order, requirement, resolution, request, suggestion, advice* stb.

Ezenkívül szereplhet kötőmód a *lest* és *for fear that* kifejezések után is.

Példák:

It is advisable that Joe leave at once. = *Ajánlatos, hogy Joe azonnal elmenjen.*

Their demand that the tax be abolished surprised me. = *Az a követelésük, hogy az adót töröljék el, meglepett.*

Vigyázz azonban! Nem mindegyik kívánságot, kérést, követelést jelentő ige után használhatunk kötőmódot! Például a *want* ige után sem! A következő mondatot nem fordíthatjuk kötőmóddal:

Joe azt akarja, hogy az igazgató küldjön neki egy levelet.

A fordítás:

Joe wants the director to send him a letter.

Ezenkívül van sok olyan ige, ami után lehet *that*, de kötőmód nem (ilyenkor a magyar fordításban sincs felszólító mód). Példa:

I read that Shakespeare wrote plays. = *Azt olvastam, hogy Shakespeare színdarabokat írt.*

A kötőmód helyett általában egyszerű kijelentő módot is használhatunk.

The representative proposes that the chairman reconsiders his decision. ≈ *A képviselő azt javasolja, hogy az elnök gondolja át döntését.*

Ez kijelentő mód volt, mert a *reconsiders* forma tartalmazza az egyes szám harmadik személy –s ragját. A *reconsider* alak kötőmód lett volna.

I suggested that he left. = *Javasoltam, hogy menjen el.*

A *left* (múlt idejű) alak kijelentő mód. A *leave* alak kötőmód lett volna.

A kijelentő mód egyébként ritkább, tudniillik az amerikai angolban a kötőmód gyakoribb, a brit angolban pedig a *should*. Lássunk néhányat a fenti példák közül *should*-dal:

Tom insisted that Jack should write the letter today. = *Tom ragaszkodott hozzá, hogy Jack ma írja meg a levelet.*

The committee recommended that Lajoska should be elected as president. = *A bizottság azt javasolta, hogy válasszák meg Lajuskát elnöknek.*

Jenny asks that the director should send her a letter. = *Jenny azt kéri, hogy az igazgató küldjön neki egy levelet.*

The representative proposes that the chairman should reconsider his decision. ≈ *A képviselő azt javasolja, hogy az elnök gondolja át a döntését.*

Sajnos nem tudok mindentudó szabályt adni arra vonatkozóan, hogy mely igéknél (mellékneveknél, főneveknél) lehet kötőmódot használni, ebben érdekes módon az előszóban említett „szuper” szótárak is csak közvetett segítséget adnak (ezért adtam itt kivételesen listákat). Csak azt mondják meg ugyanis, hogy az ige után következhet-e *that*-tel bevezetett mellékmondat. Vannak azonban a szavaknál példamondatok is, és a példamondatok között találunk példát a kötőmódra.